

Ahazaza ha Amerika n'itariki ya 18 Nyakanga 2020 - Nimeru ya Mbere

Abatuye mu buvumo bw'Isezerano: Mose na Eliya ku iherezo ry'isi

Jeff Pippenger
2023-08-23

Mose na Eliya ni ibimenyetso by'ubuhanuzi bishobora buri kimwe gusobanurwa n'imbanzirizamvugo nk'ikimenyetso kimwe, kandi bishobora no gusobanurwa nk'ikimenyetso gikubiyemo abo bahanuzi bombi. Ikintu gishingwa n'ubuhamya bwa babiri, kandi mu Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe Mose na Eliya bagereranya abagabo babiri b'abahamya b'Isezerano rya Kera n'Isezerano Rishya. Ku musozi wo Guhindurirwaho ishusho, ugereranya Ukuza kwa Kabiri kwa Kristo, icyo kimenyetso cyombi kigereranya abarenga ibihumbi ijana na mirongo ine na bine (Eliya) n'abahowe ukwizera (Mose) bo mu gihe cy'ikibazo cy'itegeko ryo ku Cyumweru. Bafatanyije nk'ikimenyetso, mu buvumo bwa Horebu, bagereranya ubwoko bw'Imana ku iherezo ry'isi "bwumva," "busoma" kandi "bukitondera" ubutumwa ari Ibyahishuwe by'imico y'Imana bukubiyemo imbaraga zo guhindura Umunyalawodikiya akamugira Umunyafiladelifiya. Vuba aha, (vuba cyane) hazagera igihe bitazaba bikigishoboka ko Abadiventisiti b'abapfapfa b'i Lawodikiya babasha kubona "amavuta" akenewe kugira ngo basubize neza ku gutaka ngo, "Dore Umukwe araje."

Maze Mose abwira Uwiteka ati: "Dore, umbwira uti: 'Jyana aba bantu ubazamure'; nyamara ntiwamenyesheje uwo uzohorana nanje. Kandi waravuze uti: 'Ndakuzi mw'izina, kandi wabonye ubuntu imbere yanje.' None rero ndakwinginze, nimba narabonye ubuntu imbere yawe, nyereka inzira yawe ubu, kugira ngo nkwitaho, kugira ngo ndonke ubuntu imbere yawe; kandi uzirikane yuko iri hanga ari ubwoko bwawe." Na we aramubwira ati: "Ukubaho kwanje kuzohorana nawe, kandi nzoguha uruhuko." Maze aramubwira ati: "Nimba ukubaho kwawe kutazohorana nanje, ntududukure hano. Kuko bizomenyekanira hehe yuko jewe n'ubwoko bwawe twabonye ubuntu imbere yawe? Mbega si uko ujana natwe? Ni ko tuzotandukanwa, jewe n'ubwoko bwawe, n'ayandi moko yose ari kw'isi." Uwiteka abarira Mose ati: "Iki na co wavuze nzogikora, kuko wabonye ubuntu imbere yanje, kandi ndakuzi mw'izina." Na we aramubwira ati: "Ndakwinginze, nyereka ubuninahazwa bwawe." Na we ati: "Nzokuruhiriza imbere ineza yanje yose, kandi nzotangaza izina ry'Uwiteka imbere yawe; kandi nzogirira ubuntu uwo nzogirira ubuntu, kandi nzogirira imbabazi uwo nzogirira imbabazi." Arongera ati: "Ntushobora kubona mu maso hanje, kuko ata muntu yoshobora kumbona ngo abeho." Uwiteka arongera ati: "Dore, hari ahantu iruhande yanje, kandi uzohagarara kw'ibuye. Maze ubuninahazwa bwanje niburengana, nzogushira mu mwenge w'urutare, ndagutwikire n'ukuboko kwanje ndiko ndengana. Hanyuma nzokuraho ukuboko kwanje, maze uzobona inyuma hanje; ariko mu maso hanje nti hazobonwa." Uwiteka abarira Mose ati: "Wibāze ibisate bibiri vy'amabuye bisa n'ivya mbere; nanje nzokwandika kuri ivyo bisate amajambo yari ku bisate vya mbere, ivyo wamennye. Kandi witegure kare mu gitondo, uzuke mu gitondo uduge ku musozi Sinayi, witandukanye unsezerereyo ku gasongero k'uwo musozi. Kandi ntihakagire

umuntu n’umwe adugana nawe, kandi ntihagire n’umwe aboneka ku musozi wose; mbere n’imikuku canke amashyo ntibikagaburirwe imbere y’uwo musozi.” Nuko yibāza ibisate bibiri vy’amabuye bisa n’ivyamba mbere; Mose avyuka kare mu gitondo, aduga ku musozi Sinayi nk’uko Uwiteka yari yamutegetse, yitwaje mu minwe ibisate bibiri vy’amabuye. Uwiteka amanukana mu gicu, ahagararana na we aho, atangaza izina ry’Uwiteka. Uwiteka aca arengana imbere yiwe, atangaza ati: “Uwiteka, Uwiteka Imana y’imbabazi n’ubuntu, iteba kuraka, yuzuye ineza n’ukuri, ibikira imbabazi ibihumbi, ibabarira ukugabitanya n’igicumuro n’icaha; ariko ntihakagire ico ireka guhanira uwugira icaha, igahanira abana n’abuzukuru ibicumuro vya ba se gushika ku runganwe rwa gatatu no ku rwa kane.” Maze Mose aranyaruka, yubika umutwe wiwe hasi, arasenga. Aravuga ati: “Nimba ubu narabonye ubuntu imbere yawe, Mwami, ndakwinginze, Umwami wanje nagendagende hagati muri twebwe; kuko ari abantu b’amakosi akomantaye; utubabarire ukugabitanya kwacu n’icaha cacu, kandi utwegukane tube intoranwa yawe.” Na we ati: “Dore, ndagirana isezerano: imbere y’ubwoko bwawe bwose nzokora ibitangaza bitigeze gukorwa mw’isi yose canke mu rindi hanga iryo ari ryo ryose; kandi abantu bose uri hagati muri bo bazobona igikorwa c’Uwiteka, kuko ikintu nzokorana nawe ari ikiteye ubwoba.” Kuvayo 33:12–34:10.

Mose ahagarariye ubwoko bw’Imana ku mperuka y’isi. Abo ni bo, mu “minsi y’imperuka” y’urubanza rw’igenzura, basaba Imana ngo ibereke “inzira” yayo, “kugira ngo” bayimenye, kandi mu gusubiza bagahabwa n’Imana igisubizo gikubiyemo isezerano ry’uko “kubaho” kwayo “kuzajyana na” bo, kandi ko Imana izaha abo bantu “ikiruhuko.”

Uku ni ko Uwiteka avuga ati: Nimuhagarare mu nzira, murebe, maze mubaze inzira za kera, mumenye aho inzira nziza iri, muyigendemo, ni bwo muzabona uburuhukiro bw’ubugingo bwanyu. Ariko baravuga bati: Ntituzayigendamo. Kandi nashyizeho abarinzi babarinda, mvuga nti: Nimwumve ijwi ry’impanda. Ariko baravuga bati: Ntiduteze kuryumva. Yeremiya 6:16, 17.

Yeremiya agaragaza ubwoko bw’abantu banga “kubona” no “kumva,” bityo ntibahabwe “ikiruhuko” cyasezeraniwe abashaka “inzira nziza” kandi “bakayigendamo.” icyo kiruhuko Yesaya akigaragaza nk’“igaraza intege.”

Ni nde azigisha ubwenge? Kandi ni nde azamenyesha inyigisho? Ni abamaze gucuka ku mashereka no kuva ku mabere. Kuko itegeko rigomba kuba ku itegeko, itegeko ku itegeko; umurongo ku murongo, umurongo ku murongo; hano bikeya, na hariya bikeya: Kuko azavugana n’ubu bwoko akoresheje iminwa y’udutegwa n’urundi rurimi. Ni bo yabwiye ati, Iki ni cyo kiruhuko mushobozesha abarushye kuruhuka; kandi uku ni ko kugarurirwa intege: nyamara ntibashatse kumva. Ariko ijambo ry’Uwiteka ryababereye itegeko ku itegeko, itegeko ku itegeko; umurongo ku murongo, umurongo ku murongo; hano bikeya, na hariya bikeya; kugira ngo bagende, bagwe basubira inyuma, bavunagurwe, bafatwe mu mutego, kandi bafatwe. Yesaya 28:9–13.

“Ikiruhuko” n’“ukugarurirwa intege” bishushanya imvura y’itumba yo mu mpera, isukwa mu gihe cy’itangazwa ry’ubutumwa bwa nyuma bw’imbuzi.

“Erekanywe nkerekezawho ku gihe ubwo ubutumwa bw’umumarayika wa gatatu bwari buri kugera ku musozo. Imbaraga z’Imana zari zararuhukiye ku bwoko bwayo; zari zarasohoje umurimo wabwo kandi zari ziteguye isaha y’igikomeye cy’ibigeragezo byari bibategereje. Zari zarahawe imvura y’itumba, ari yo guhemburwa guturuka imbere y’Umwami, kandi ubuhumya buzima bwari bwarazuwe. Umuburo wa nyuma ukomeye wari wararangurukiye hose, kandi wari warakanguriye ndetse urakaza abatuye isi batashakaga kwemera ubwo butumwa.” *Early Writings*, 279.

Isezerano ry’“ikiruhuko” cyangwa iry’“kuruhurwa,” ari ryo “imvura y’itumba,” rikubiyemo isezerano ryahawe Mose mu buvumo ry’uko “kubaho” kw’Imana kuzhajyana n’ubwoko Bwayo.

“Igikorwa kizasa n’icyo ku munsu wa Pentekote. Nk’uko ‘imvura y’umuhindo’ yatanze, mu gusukwa kwa Mwuka Wera mu itangira ry’ubutumwa bwiza, kugira ngo imbuto y’igicro kidasanzwe imere, ni ko na ‘imvura y’itumba’ izatangwa ku iherezo ryabwo, kugira ngo isarura rigeze ku gukura. ‘Ni bwo tuzamenya, nituramuka dukomeje kumenya Uwiteka; kuza kwe kwiteguwe nk’umuseke; kandi azatugeraho nk’imvura, nk’imvura y’itumba n’iy’umuhindo ku isi.’ (Hoseya 6:3.) ‘Nuko rero mwa bana ba Siyoni mwe, munezerwe, mwishimire Uwiteka Imana yanyu; kuko yabahaye imvura y’umuhindo ku rugero rukwiriye, kandi azabamanuriraho imvura, imvura y’umuhindo n’imvura y’itumba.’ (Yoweli 2:23.) ‘Mu minsi ya nyuma, ni ko Imana ivuga, nzabasukira ku Mwuka wanjye ku bafite umubiri bose.’ ‘Kandi bizaba yuko umuntu wese uzambaza izina ry’Umwami azakizwa.’ (Ibyakozwe 2:17, 21.) Igikorwa gikomeye cy’ubutumwa bwiza ntikizasoza kigaragaje imbaraga z’Imana mu buryo buke kurusha uko byaranze itangira ryabwo. Ubuhanuzi kwasohoye mu gusukwa kw’imvura y’umuhindo mu itangira ry’ubutumwa bwiza, buzongera busohore mu mvura y’itumba ku iherezo ryabwo. Aha ni ho hari ‘ibihe byo guhemburwa’ intumwa Petero yarebaga imbere igihe yavugaga iti, ‘Nuko nimwihane, muhindukire, kugira ngo ibyaha byanyu bihanagurweho [mu Rubanza rw’Iperereza], igihe ibihe byo guhemburwa bizaturuka imbere y’Umwami; kandi azabatimirire Yesu.’ (Ibyakozwe 3:19–20.)”

“Abagaragu b’Imana, bafite mu maso habo harabagiranjwe kandi hahishijwe n’ukwiyegurira kwera, bazihutira kuva ahantu hamwe bajya ahandi gutangaza ubutumwa buva mu Ijuru. Binyuze mu bihumbi by’amajwi, hirya no hino ku isi yose, umuburo uzatangwa. Ibitangaza bizakorwa, abarwayi bazakizwa, kandi ibimenyetso n’ibitangaza bizaherekeza abizera. Satani na we akora ibitangaza by’ibinyoma, ndetse akamanura umuriro awukuye mu ijuru abantu babireba. (Ibyahishuwe 13:13.) Ni ko abatuye isi bazagezwa aho bafata icyemezo cyabo.” *The Great Controversy*, 611, 612.

Ugusukwa kwa Mwuka Wera mu minsi y’imperuka kwarashushanyijwe n’ugusukwa kwa Mwuka Wera mu ntangiriro y’itangazwa ry’ubutumwa bwiza. “Ijambo ry’Uwiteka ribagenewe” abatita ku byo Mwuka abwira amatorero, ryari ihame ry’ubuhanuzi ryo kongeraho umurongo umwe w’amateka y’ubuhanuzi ku wundi murongo w’amateka y’ubuhanuzi kugira ngo herekanwe iherezo ry’isi. Nta kindi riri cyo uretse ihame ry’uko iherezo ry’ikintu risobanurwa n’intangiriro yacyo. Iri tegeko ry’ubuhanuzi ryanze n’abantu b’abapfu b’Abadiventisiti b’Umunsu wa Karindwi b’i Lawodikiya. Iyo ryakiriwe, Imana ishobora “kwigisha ubwenge,” ibyo Daniyeli agaragaza ko byiyongera mu gihe cy’imperuka, kandi ubwo bwenge nyine Hoseya avuga ko abantu b’Imana

barimbuzwa no kubwanga. Itsinda ryo muri Yesaya na Yeremiya ryanga kumva cyangwa kubona, ryanga “ukuruhura,” ari ko “kuruhuka” Imana isezeranira abantu bayo bo “mu minsi ya nyuma” kugira ngo bashobore kuyobora amahoro mu kaga ko ku mperuka y’iminsi.

“Izina ry’Umwami” (kamere) Imana yatangarije Mose ni iri ngo “Uwiteka Imana” ni “inyambabazi n’umunyabuntu, yihangana, kandi igwira kugira neza n’ukuri.” Kamere yayo ni imbabazi n’ukuri. Ukuri guhagararira kamere yayo buri gihe kujyanwa n’imbabazi zayo, kuko nta muntu uzasobanukirwa ukuri kwayo keretse Imana ibanje kumugirira imbabazi, kuko bose bakoze ibyaha kandi basigaye inyuma y’ubwiza (kamere) bw’Imana. Ukuri kw’uko Yesu Kristo ari Alufa na Omega kumenywa kandi kukubahirizwa n’abo Imana yababariye gukiranirwa kwabo n’icyaha cyabo. Ukwo kubabarirwa kuba mu bihe bya nyuma by’urubanza rw’igenzura. Abo abagirira imbabazi, bityo akabababarira ibyaha byabo, abajyana ho umwandu wayo kandi akinjirana na bo isezerano.

“Mu minsi ya nyuma y’amateka y’iyi si, isezerano ry’Imana n’ubwoko bwayo bwitondera amategeko yayo rizavugururwa.” Review and Herald, 26 Gashyantare 1914.

Abahanuzi bose, Mose arimo, bagaragaza iminsi y’imperuka y’urubanza rw’igenzura, igihe Imana ivugurura isezerano ryayo n’abamenyekanye nk’igihumbi ijana na mirongo ine na bine. Kandi igihe iryo sezerano rishyizweho, Imana “izakora ibitangaza bitigeze gukorwa mu isi yose, cyangwa mu ishyamba iryo ari ryo ryose: kandi abantu bose muri bo uri bazabona umurimo w’Uwiteka: kuko ari ikintu giteye ubwoba nzagukoresha.”

Ibyabaye kuri Mose mu buvumo ku Musozi wa Horebu, uzwi kandi nk’Umusozi wa Sinayi, byashyizwe mu rwego rw’umubabaro wa Mose mu mikoranire ye n’ubwoko bw’Imana. Umubabaro we wari uwo gusohoza inshingano Imana yari yaramuhaye. Mose yari mu rugamba rwerekeye ubutumwa bw’Imana ku isi. Mbere gato y’uko Uwiteka yerēka Mose ubwiza bwe, dusanga Mose akoresha ingingo zishingiye ku bitekerezo mu kujya impaka n’Uwiteka, agaragaza ko niba Uwiteka yarimbura abagomeye bari bamaze kubyinira ikimasa cya zahabu cya Aroni, kurimbuka kw’abo bagomeye kwari kurimbura ubutumwa bwagaragazaga imbaraga z’Imana.

Uhoraho abwira Mose ati: “Nabonye ubu bwoko, kandi dore, ni ubwoko bw’ingingo z’ijosi zikomeye. Nuko none ndyama, kugira ngo uburakari bwanjye bubatumburukire, mbatsembeho rwose; maze wowe nzakugiremo ishyamba rikomeye.” Mose yinginga Uhoraho Imana ye, aravuga ati: “Uhoraho, ni iki gituma uburakari bwawe butumburukira ubwoko bwawe, abo wavanye mu gihugu cya Egipta ubakujeyo imbaraga zikomeye n’ukuboko gukomeye? Kuki Abanyegiputa bavuga bati: ‘Yabavanyeeeyo agamije kubagirira nabi, kugira ngo abicire mu misozi no kugira ngo abatsembe ku isi?’ Reka uburakari bwawe bukaze, wihane iyi nabi ushaka kugirira ubwoko bwawe. Wibuke Aburahamu, Isaka na Isirayeli, abagaragu bawe, abo warahiye ubwawe ukababwira uti: ‘Nzagwiza urubyaro rwanyu nk’inyenyeri zo mu ijuru, kandi iki gihugu cyose navuze nzagihira urubyaro rwanyu, kandi bazakiragwa iteka ryose.’” Nuko Uhoraho yihana inabi yari yavuze ko azagirira ubwoko bwe. Kuva 32:9–14.

Ibyabaye kuri Mose byabereye mu buvumo bikubiyemo ubutumwa Mose yari yaratoranirijwe kugeza ku isi. Ubuhamya bw’Uwiteka anyura imbere ya Mose kandi atangaza imico Ye bushyizwe

mu rwego rw'ubutumwa bw'imbere bwerekeye ubwoko bw'Imana bwigometse (bw'i Lawodikiya), kandi urwego rw'ibyabaye kuri Eliya mu buvumo rwashyizwe mu ntambara ye na Yezebeli, cyangwa ubumwe bw'inshuro eshatu bw'Amerika, Ubupapa n'Umuryango w'Abibumbye. Kimwe gishushanya ubutumwa bw'imbere bugenewe itorerero, ikindi kikaba ubutumwa bwo hanze bugenewe isi, ariko abagabo babiri b'abahamya, Mose na Eliya, bari mu buvumo bumwe bw'i Horebu, kandi bombi bashushanyirizwa muri ubwo buvumo ku mperuka y'isi.

Nuko Ahabu abwira Yezebeli ibyo Eliya yakoze byose, n'uko yicishije inkota abahanuzi bose. Maze Yezebeli atuma intumwa kuri Eliya, ati: "Imana zinkore zityo, kandi zindusheho, niba ejo nk'iki gihe ntazagira ubugingo bwawe nk'ubw'umwe muri bo." Abyumvise arahaguruka, arahunga ngo aramire amagara ye, agera i Bērisheba ho mu Buyuda, asiga umugaragu we aho. Ariko we ubwe ajya urugendo rw'umunsi umwe mu butayu, araza yicara muni y'umunyinya; yisabira gupfa, ati: "Birahagije; noneho, Uwiteka, kura ubugingo bwanjyeho, kuko ntarusha ba data kuba mwiza." Nuko aryama asinzira muni y'umunyinya; maze dore, marayika aramukoraho, aramubwira ati: "Haguruka urye." Araranganya, maze dore, iruhande rw'umutwe we hariho umugati wotswe ku makara, n'icupa ry'amazi. Nuko ararya aranywa, yongera kuryama. Marayika w'Uwiteka agaruka ubwa kabiri, aramukoraho, aramubwira ati: "Haguruka urye, kuko urugendo rugukomereye cyane." Nuko arahaguruka, ararya aranywa, agenda ku mbaraga z'ibyo kurya iminsi mirongo ine n'amajoro mirongo ine, ageza i Horebu, umusozi w'Imana. Nuko ahagera, yinjira mu buvumo, aharara. Maze dore, ijambo ry'Uwiteka rimugeraho, riramubwira riti: "Eliya, ukora iki hano?" Aramusubiza ati: "Nagiriye ishyaka ryinshi Uwiteka Imana Nyiringabo; kuko Abisirayeli baretse isezerano ryawe, basenya ibicaniro byawe, kandi biciye abahanuzi bawe inkota; hasigaye jyewe jyeneyine, kandi bashaka kunyica." Aramubwira ati: "Sohoka, uhagarare ku musozi imbere y'Uwiteka." Maze dore, Uwiteka arahita; umuyaga ukomeye kandi ufite imbaraga utanyaguza imisozi, umenagura ibitare imbere y'Uwiteka; ariko Uwiteka ntiyari mu muyaga. Hanyuma y'umuyaga habaho igishyitsi cy'isi; ariko Uwiteka ntiyari mu gishyitsi cy'isi. Hanyuma y'igishyitsi cy'isi habaho umuriro; ariko Uwiteka ntiyari mu muriro. Hanyuma y'umuriro haza ijwi rituje, rito. Eliya amaze kuryumva, yipfuka mu maso n'umwitero we, arasohoka, ahagarara mu muryango w'ubuvumo. Maze dore, ijwi rimugeraho, riramubwira riti: "Eliya, ukora iki hano?" Aramusubiza ati: "Nagiriye ishyaka ryinshi Uwiteka Imana Nyiringabo; kuko Abisirayeli baretse isezerano ryawe, basenya ibicaniro byawe, kandi biciye abahanuzi bawe inkota; hasigaye jyewe jyeneyine, kandi bashaka kunyica." Uwiteka aramubwira ati: "Genda, usubire mu nzira yawe ugana mu butayu bw'i Damasiko; nuhagera, usige amavuta kuri Hazayeli ngo abe umwami wa Siriya. Kandi Yehu mwene Nimushi uzamwimikishe amavuta ngo abe umwami wa Isirayeli; na Elisha mwene Shafati w'i Abelimehola uzamusigeho amavuta ngo abe umuhanuzi mu mwanya wawe. Kandi uzacika inkota ya Hazayeli azicwa na Yehu; n'uzacika inkota ya Yehu azicwa na Elisha. Nyamara nisigariye mu Isirayeli abantu ibihumbi birindwi, amavi yose atapfukamiye Bāli, n'umunwa wose utaramusoma." 1 Abami 19:1–18.

Ibyabaye kuri Eliya mu buvumo bigaragaza ugucika intege k'umuhanuzi ku byerekeye ubutumwa n'ingaruka yabonaga ko ubutumwa bwe n'umurimo we byagize. Mose yari ahagarariye ubutumwa Imana yari yaravuze, naho Eliya yari yararetse ubutumwa. Ni ubutumwa bumwe, usibye ko

bumwe bwerekeye imbere mu itorerero, ubundi bukaba bwerekeye hanze y'itorero. Nyamara mu buryo bw'ubuhanuzi, byombi hamwe byerekana ubutumwa bubiri bw'Ibyahishuwe cumi n'umunani. icyo ngomba gushimangira ku byerekeye ukuri kose gufitanye isano n'ubuvumo ni uko mu "minsi y'imperuka," ugucika intege kugaragazwa muri buri kibazo cyombi kuba ari ku byerekeye ubutumwa n'ingaruka yabwo.

Mose na Eliya bombi bahagarariye abumva kandi bakabona "ijwi," ari ryo "ijambo ry'Umwami." Iryo "jambo" rihagarariye imico ye y'imbabazi n'ukuri. Umwanditsi wa Zaburi na we asaba kwerekwa imbabazi z'Imana, ari zo mico yayo. Kugira ngo abone "imbabazi" zayo, umwanditsi wa Zaburi asezeranya "kumva" ibyo Umwuka abwira amatorero.

Ku muyobozi w'abaririmbyi. Zaburi y'abana ba Kora. Uwiteka, wagiriye neza igihugu cyawe; wagaruye imbohe za Yakobo [wahinduye uko kunyagwa kwe kwari kumeze]. Wababariye gukiranirwa kw'ubwoko bwawe, utwikira ibyaha byabo byose. Sela. Wakuyeho uburakari bwawe bwose; warekeye aho ubukana bw'inkongi y'umujinya wawe. Twigarurire, Mana y'agakiza kacu, kandi utume umujinya wawe kuri twe ushira. Mbese uzatugararaho uburakari iteka ryose? Uzageza umujinya wawe ku bihe byose by'abazadukomokaho? Mbese ntuzatugaruramo ubugingo nanone, kugira ngo ubwoko bwawe bunezererwe muri wowe? Utwereke imbabazi zawe, Uwiteka, kandi uduhe agakiza kawe. Nzumva icyo Imana Uwiteka izavuga; kuko izabwira amahoro ubwoko bwayo n'abera bayo; ariko be gusubira mu busazi. Ni ukuri, agakiza kayo kari hafi y'abayubaha, kugira ngo icyubahiro giturere mu gihugu cyacu. Imbabazi n'ukuri byahuriye hamwe; gukiranuka n'amahoro byarasomanye. Ukuri kuzamera gushinga mu isi; no gukiranuka kuzarebera hasi guhereye mu ijuru. Koko Uwiteka azatanga icyiza; kandi igihugu cyacu kizera umwero wacyo. Gukiranuka kuzamujya imbere; kandi kuzakomeza ibirenga byacu mu nzira y'intambwe ze. Zaburi 85:1-13.

Menya yuko "imbabazi n'ukuri," (kandi "ukuri" ni ijambo ry'Igiheburayo *'emet'* twagiye tuvugaho) bitanga gukiranuka n'amahoro, "byarasomanye." Byahujwe. Umwanditsi wa Zaburi ashya indirimbo ye mu minsi ya nyuma y'urubanza rw'igenzura, igihe Imana "yababariye gukiranirwa kwa" "ubwoko" bwayo. icyifuzo ni uko Uwiteka "yakangura ubuzima bushya" mu bwoko bwe.

"Ububyutse n'ivugurura bigomba kuba, binyuze mu murimo wa Mwuka Wera. Ububyutse n'ivugurura ni ibintu bibiri bitandukanye. Ububyutse busobanura kongera gushya k'ubugingo bwo mu mwuka, gukangurwa kw'imbaraga z'ubwenge n'umutima, kuzuka uvuye mu rupfu rwo mu mwuka. Ivugurura risobanura kongera gutunganya ibintu, guhinduka kw'ibitekerezo n'inyigisho, kw'imico n'imigenzereze. Ivugurura ntirishobora kwera imbuto nziza zo gukiranuka keretse rihujwe n'ububyutse bwa Mwuka. Ububyutse n'ivugurura bigomba gukora umurimo wabyo byagenewe, kandi mu gukora uwo murimo bigomba kwivanga." Selected Messages, igitabo cya 1, 128.

"Ububyutse" Umwanditsi wa Zaburi asaba bugaragaza ugusaba k'umuntu uzi yuko yapfuye. Ububyutse Umwanditsi wa Zaburi asaba ni ugusaba kugoye cyane ko Umunya-Lawodikiya yabaza, kuko Umunya-Lawodikiya atazi ko yapfuye mu buryo bw'umwuka; nyamara iyo aba atarapfuye, ntaba akeneye kubyutswe. Ubwo bubyutse bugerwaho no kwemera "kumva icyo

Imana Uwiteka ivuga,” kandi nta wundi murimo ukwiriye kuza mbere yo kwireherezaho uko kubyuka kuza iyo Umwuka Wera aducumbikiyemo.

“Ububyutse bw’ubumana nyakuri muri twe ni bwo bukene bukomeye kuruta ubundi bwose kandi bwihutirwa cyane kuruta ubundi bwose dufite. Kubushaka ni byo byagombye kuba umurimo wacu wa mbere.” Selected Messages, igitabo cya 1, 121.

Avuga iby’igitabo cy’Ibyahishuwe, Mushiki wa White avuga ibi bikurikira.

“Igihe twe nk’ubwoko tuzasobanukirwa icyo iki gitabo kidusobanurira, hazagaragara muri twe ububyutse bukomeye.” Testimonies to Ministers, 113.

Ijambo “ububyutse” risobanurwa nk’ugusubizwa mu bugingo. Abo batoranyirijwe kuba mu bihumbi ijana na mirongo ine na bine bagomba kubanza kumenya ko bapfuye kandi ko bakeneye ububyutse. Kuba abo bihumbi ijana na mirongo ine na bine bapfuye ni igice gikomeye cy’ubutumwa bupfundururwa mbere gato y’uko igihe cy’igeragezwa gifungwa. Hari byinshi cyane tugifite byo kuvuga kuri uku kuri. Icyo kibahagurutsa ni “imbabazi” Imana ibagirira igihe “ibahagurutsa” ikabaha gukiranuka kwayo. Icyo kibahagurutsa ni ukuri ko Yesu ari Alufa na Omega, kandi uko gusobanukirwa kubazanamo “amahoro” aruta uko umuntu wese yabasha kuyasobanukirwa. Isezerano ni uko “ukuri” “kuzamera ku isi.” Ubutumwa bugereranywa n’“ukuri,” ari bwo Alufa na Omega, bukomoka muri Leta Zunze Ubumwe z’Amerika, kuko buzamuka “mu isi.” Ubutumwa bwo mu ntangiriro bwaturutse muri Leta Zunze Ubumwe z’Amerika kandi n’ubutumwa bwo ku iherezo buzamuka buvuye aho hantu nyine.

Mu rwego rw’uko abavumvuri b’Imana ari ikimenyetso, turaza kureba n’abandi bahanuzi babaye mu buvumo bw’ikigereranyo. Yesu yerekanye ko Yohana Umubatiza ari Eliya, kandi Yohana yari ari mu nzu y’imbohe igihe yari akeneye kumenya niba Yesu ari we Mesiya wagombaga kuza. Yari akeneye kumenya imico nyakuri ya Yesu. Yari akeneye kumenya niba ubutumwa yari yaratangaje n’ubwo Yesu yakomeje gutangaza ari bwo butumwa nyakuri. Yohereje abigishwa be kubaza Yesu icyo kibazo, maze Yesu arenga kuri icyo kibazo cyabo, akomeza kubereka icyubahiro cye.

Bityo uwo muni urashira, abigishwa ba Yohana babibona byose kandi babyumva. Amaherezo Yesu arabahamagara ngo baze aho ari, ababwira gusubira kubwira Yohana ibyo biboneye, yongeraho ati: “Hahirwa utazagwa ku bwange.” Luka 7:23. Ikimenyetso cy’ubumana bwe cyagaragariye mu buryo yahuzaga umurimo we n’ibikenewe by’ikiremwanuntu kibabara. Icyubahiro cye cyagaragariye mu kwicisha bugufi kwe akemera kwishyira ku rwego rwacu rwo hasi.

“Abigishwa batwaye ubwo butumwa, kandi byari bihagije. Yohana yibutse ubuhanuzi buvuga ibyerekeye Mesiya ati: ‘Uwiteka yansizeho amavuta ngo mbwirize abagwaneza ubutumwa bwiza; yantumye kuvura abafite imitima imenetse, no kubwira imbohe ko zibohowe, no kubwira ababoshywe ko bafunguwe; no kwamamaza umwaka wemerwa n’Uwiteka.’ Yesaya 61:1, 2. Imirimo ya Kristo ntiyatangazaga gusa ko ari we Mesiya, ahubwo yanagaragazaga uburyo ubwami bwe bwagombaga gushingwa. Yohana yahishuriwe uko kuri kwamaze kuza kuri Eliya ari mu butayu, igihe ‘umuyaga ukomeye ufite imbaraga wataburaga imisozi, ugashwanyaguza ibitare imbere y’Uwiteka; ariko Uwiteka ntiyari mu muyaga: hanyuma

nyuma y'umuyaga haza umutingito; ariko Uwiteka ntiyari mu mutingito: hanyuma nyuma y'umutingito haza umuriro; ariko Uwiteka ntiyari mu muriro; maze nyuma y'umuriro Imana ivugana n'uwo muhanuzi mu 'ijwi rito rituje.' 1 Abami 19:11, 12. Ni ko na Yesu yagombaga gukora umurimo we, atari mu gutana kw'intwano no mu guhirika intebe z'ubwami n'ubwami, ahubwo binyuze mu kuvugisha imitima y'abantu imibereho y'imbabazi no kwitanga.”

Uwifuzwa Ibihe Byose, 217.

Imbaraga z'Imana zinyuzwa mu Ijambo Ryayo. Rishyikirizwa “imitima y'abantu.” icyo ni cyo cyigisho cyari mu “ijwi rituje rito.” Nyamara ubutumwa bwa Eliya ni ubutumwa bwo hanze bugaragaza imbaraga ziri hanze y'ubwoko bw'Imana. Kristo yabwiraga Eliya ko mu “minsi y'imperuka” ijambo Rye ari ho imbaraga ziri, nyamara “uguhangana kw'intwano no guhirikwa kw'intebe z'ubwami n'ubwami,” bigaragazwa n'umuyaga urimbura, n'umutingito, n'umuriro, bihagarariye imbaraga eshatu zo hanze zigaragazwa mu gitabo cy'Ibyahishuwe ubwoko bw'Imana buzahura na zo. “Umuyaga” urimbura ni ikimenyetso cya Isilamu mu buhanuzi bwa Bibiliya. “Umutingito” ni ubugome bwo kwigomeka n'akavuyo byo mu Mpinduramatwara y'Abafaransa. “Umuriro” ni ukurimbuka kwagejewe kuri Sodomu na Gomora. Eliya yari yarahunze ubutegetsu bwa gikipapa kugira ngo agere mu buvumo, bityo Uwiteka amuhishurira ko n'ubwo hariho imbaraga zose z'ikibi zigize ihurizo ryo ku mperuka y'isi, ari mu ijwi rituje rito aho imbaraga z'Imana zibonerwa.

Mose, Eliya na Yohana Umubatiza bose bahamya ko babonye imico y'Imana bari mu buvumo. “Uvuvumo” ni cyo kimenyetso cyonyine kizahabwa igisekuru kibi kandi gisambanyi. Yesu yavuze iby’“igisekuru gisambanyi kandi kibi,” ari cyo gisekuru cy’“iminsi y'imperuka” y'urubanza rw'iperereza. Ikimenyetso cy'icyo gisekuru cyari umuhanuzi Yona wari waramaze iminsi itatu mu buvumo—mu nda y'urufi.

Maze abantu bateraniye hamwe ari benshi cyane, atangira kuvuga ati: Iki ni igisekuru kibi; kirashaka ikimenyetso, kandi nta kindi kimenyetso kizahabwa uretse ikimenyetso cya Yona umuhanuzi. Kuko nk'uko Yona yabereye Abaniniwe ikimenyetso, ni ko n'Umwana w'umuntu azabera iki gisekuru. Luka 11:29, 30.

Yona yamaze iminsi itatu n'amajoro atatu mu nda y'igifi kinini, nk'uko na Yesu yamaze iminsi itatu mu mva. Yona yari ikimenyetso, kandi na Yesu ni ko ameze. Bahagarariye ikimenyetso cy'umuzuko, ari wo, byanze bikunze, ukurikirana urupfu.

Nuko bamwe mu banditsi n'Abafarizayo baramusubiza bati: Mwigisha, twifuza kubona ikimenyetso giturutse kuri wowe. Ariko arabasubiza ati: Iki gihe kibi kandi gisambana gishaka ikimenyetso; nyamara nta kindi kimenyetso kizagihabwa keretse ikimenyetso cy'umuhanuzi Yona. Kuko nk'uko Yona yamaze iminsi itatu n'amajoro atatu mu nda y'urufi, ni ko n'Umwana w'umuntu azamara iminsi itatu n'amajoro atatu mu mutima w'isi. Abantu b'i Nineve bazahagurukira muri urwo rubanza hamwe n'iki gihe, kandi bazagiciraho iteka; kuko bihanye ku bwo kubwiriza kwa Yona; kandi dore, uruta Yona ari hano. Matayo 12:38–41.

Nituramuka dusobanukiwe ihame ry'isubirwamo ry'amateka, dufatanije n'ukuri k'uko amateka yose yera aranga iherezo ry'isi, noneho urupfu rwa Yona n'urupfu, ugushyingurwa n'umuzuko bya

Kristo ni byo “kimenyetso” kandi ni na bwo butumwa bw’ubwoko bw’Imana ubu. Igihe Yona yasohorwaga mu nda y’urufi, yahise atangaza ubutumwa, nk’uko n’ubutumwa bw’umuzuko wa Kristo bwahise butangazwa ubwo marayika yakuragaho ibuye ku buvumo Kristo yari arimo. Abagereranywa na Mose, Eliya, Yona na Kristo ntibashushanya gusa ubwoko bw’Imana bwo mu “minsi y’imperuka,” ahubwo banashushanya ubutumwa buri wese muri bo yatanze.

Ikimenyetso cya Yona gikubiyemo n’ibyamubayeho mu buvumo, aho imico y’imbabazi ya Kristo igaragarizwa. Imbabazi nk’izo Yesu yagiriye Eliya ni zo yagiriye Yona ubwo yahungaga inshingano ye yo gutangaza ubutumwa. Hari byinshi cyane byavugwa kuri Yona, ariko ubu hakenewe ko hibandwa ku zindi ngingo.

Ubuvumo, mu bindi, bugereranya urupfu n’umuzuko. Abantu b’Imana b’isezerano bo mu minsi y’imperuka bagaragajwe n’ubuhama bwinshi ko bari barapfuye hanyuma bakazurwa. Ni ukuri, Umukristo agomba kuvuka ubwa kabiri kugira ngo abone ubwami bw’Imana, kandi ibyo bigereranya urupfu rw’umuntu wa kera wa kamere, ariko mu buryo bw’ubuhanuzi bisobanura ibirenze ibyo. Bivuga ubutumwa bwahagaritswe bugahagarara aho bwari bugeze. Eliya yahagaritse kwamamaza ubutumwa, Yona arahunga areka kwamamaza ubutumwa. Yohana yajugunywe mu nzu y’imbohe kandi aricwa. Yesu yabambwe.

Bityo ikimenyetso cya Yona ntikivuga gusa urupfu n’umuzuko, ahubwo kivuga urupfu n’umuzuko by’ubutumwa; kandi ubutumwa bwose bwashushanyijwe mu Ijambo ry’Imana bugaragaza ubutumwa bwa nyuma bw’imbuzi Yesu yahawe na Data, hanyuma akabuha Gaburiyeli, na we akabuha umuhanuzi, na we akabwandika kandi akabwoherereza amatorero. Imana yari yiteguye guhagarika ubutumwa no kubutangiza bundi bushya mu byabaye mu buvumo kwa Mose. Eliya yarangije umurimo we nk’intumwa ahungira mu buvumo. Yona yahungiyeye i Tarushishi. Yohana Umubatiza yarishwe, nk’uko na Yesu yishwe. Ubu buhama bwose bugomba kugezwa mu gitabo cy’Ibyahishuwe kandi bugahuza hamwe. Daniyeli n’Ibyahishuwe ni ibitabo bibiri, ariko “ubuhama bwa Yesu” bugaragaza ko na none ari igitabo kimwe. Bifite ibiranga bimwe na Bibiliya. Ibitabo bibiri bigakora igitabo kimwe, n’abanditsi babiri bagahagararira abahama babiri.

Daniyeli, wari warajyanywe i Babuloni hanyuma akagirwa imbohe n’Abamedi n’Abaperesi, yapfuye mu buryo bw’ikigereranyo igihe yajugunywaga mu rwobo rw’intare. Yona yapfuye mu buryo bw’ikigereranyo igihe yamirwaga n’igifi kinini. Yohana Umuhishuzi yapfuye mu buryo bw’ikigereranyo igihe yajugunywaga mu mavuta abira. William Miller yarapfuye, ariko afite isezerano ry’uko abamarayika bamutegereje ku mva ye ku bw’umuzuko w’abakiranutsi. Umurimo Future for America wapfuye mu buryo bw’ikigereranyo ku wa 18 Nyakanga 2020.

Ubutumwa bwa nyuma bwo kuburira bushyizwe mu rwego rw’igihe igikomere cyica cy’ubutegetsu bwa gipapa kizaba gikize. Gukira kw’icyo gikomere ni ingingo yihariye yo mu bice bya cumi na bitatu na cumi na birindwi by’Ibyahishuwe. Igihe igikomere cyica kizaba gikize, ubupapa bwazutse buzahinduka ubwami bwa munani bugaragazwa mu gice cya cumi na birindwi cy’Ibyahishuwe. Bugaragazwa nk’ubwa munani, ni ukuvuga ko bukomoka kuri buriya birindwi. Umubare munani ni ikimenyetso cy’umuzuko, kuko gukebwa, nk’ikimenyetso cy’umubano w’isezerano, byagombaga gukorwa ku munsu wa munani nyuma y’ivuka ry’umwana w’umuhungu.

Uwo muhango wasimbuwe n'umubatizo mu gihe cya Gikristo, kandi umubatizo ugereranya urupfu, ugushyingurwa n'umuzuko bya Kristo. Kristo yazutse ku muni ukurikiye umunsi wa karindwi. Bityo rero yazutse mu buryo bw'ubuhanuzi ku muni wa munani. Nyuma y'imyaka igihumbi y'ikiruhuko, isi ihinduwe nshya izazurwa mu kinyagihumbi cya munani.